

Nota
Verslag van Resultaten

Proefsleuvenonderzoek 2021K163

Brugge
Peterseliestraat 52

Deconynck Jasper, Vergauwe Ruben

Ghent Archaeological Team bv
Venecolaan 52M
9880 Aalter

Colofon

Project:
Brugge Peterseliestraat 52

ID bekrachtigde archeologienota: 13630

Uitvoerder:
GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bv (GATE)
Jasper Deconynck, Ruben Vergauwe

© 2021 - GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bv
Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt worden onder enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie, zonder toestemming van Ghent Archaeological Team bv.

INHOUDSTAFEL

Inhoudstafel	ii
Inleiding	iii
Verslag van Resultaten	1
1. Beschrijvend gedeelte	1
1.1 Administratieve gegevens	1
1.2 Archeologienota	4
1.2.1 Impactbepaling	4
1.2.2 Bureauonderzoek : interpretatie – datering onderzoeksgebied	6
1.2.3 Bureauonderzoek : archeologische verwachting	7
1.3 Onderzoeksopdracht	8
1.4 Algemene onderzoeksstrategie	9
2. Proefputtenonderzoek	10
2.1 Werkwijze en strategie	10
2.2 Afwijkingen tov het Programma van Maatregelen van de bekrachtige archeologienota	15
2.3 Assessmentrapport	18
2.3.1 Aardkundige opbouw	18
2.3.1.1 Werkwijze en strategie	18
2.3.1.2 Referentieprofiel	18
2.3.1.3 Datering en interpretatie	19
2.3.2 Assessment van sporen, spoorcombinaties en archeologische structuren	20
2.3.2.1 Nieuwste tijd	22
2.3.3 Assessment van stalen/vondsten	25
2.3.4 Datering en interpretatie	26
2.3.5 Confrontatie voorgaande onderzoeksfasen	26
2.3.6 Verwachting ten aanzien van archeologisch erfgoed	26
3. Beantwoording onderzoeksvragen	26
4. Synthese	29
Bibliografie	30
Bijlage	31

INLEIDING

De opdrachtgever plant aan de rand van de historische stadskern van Brugge (provincie West-Vlaanderen) op de terreinen tussen de Peterseliestraat en de Kruisvest-Sint-Trudostraat een nieuwe verkaveling. De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt daarbij ca. 0,18 ha en valt binnen een vastgestelde archeologische zone. De terreinen van het projectgebied maken deel uit van de historische stadskern van Brugge, die als archeologisch geheel (erfgoedobject 140001) en sinds 2016 ook als vastgestelde archeologische zone (aanduidingsobject 11880) is opgenomen in de wetenschappelijke inventaris archeologisch erfgoed.

De ingrepen voorzien in de werken vinden plaats op volgende kadastrale percelen binnen de hierboven beschreven extremiteiten: Brugge, Afd. 6, Sectie F, 14P, 14S

Aangezien de geplande bodemingrepen de drempelwaarden ingesteld door het agentschap Onroerend Erfgoed van de Vlaamse Overheid overschrijden, dient conform het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, aangepast met het decreet houdende de wijziging van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 een archeologisch vooronderzoek te worden uitgevoerd en een archeologienota te worden opgemaakt [perceelopp. >300 m² in stedelijke context].

GATE werd aangesteld om deze archeologienota door middel van een bureaustudie op te maken met advies naar eventueel uitgesteld vooronderzoek, werfbegeleiding of vrijgave (2020A4). Op basis van het verslag van resultaten werd hierin geadviseerd om de zone die voorwerp zal zijn van de bodemingrepen verder te onderzoeken door middel van een proefsleuvenonderzoek.

GATE werd daarna ook aangesteld om dit uitgesteld vooronderzoek door middel van een vooronderzoek met ingreep in de bodem (proefsleuven) uit te voeren.

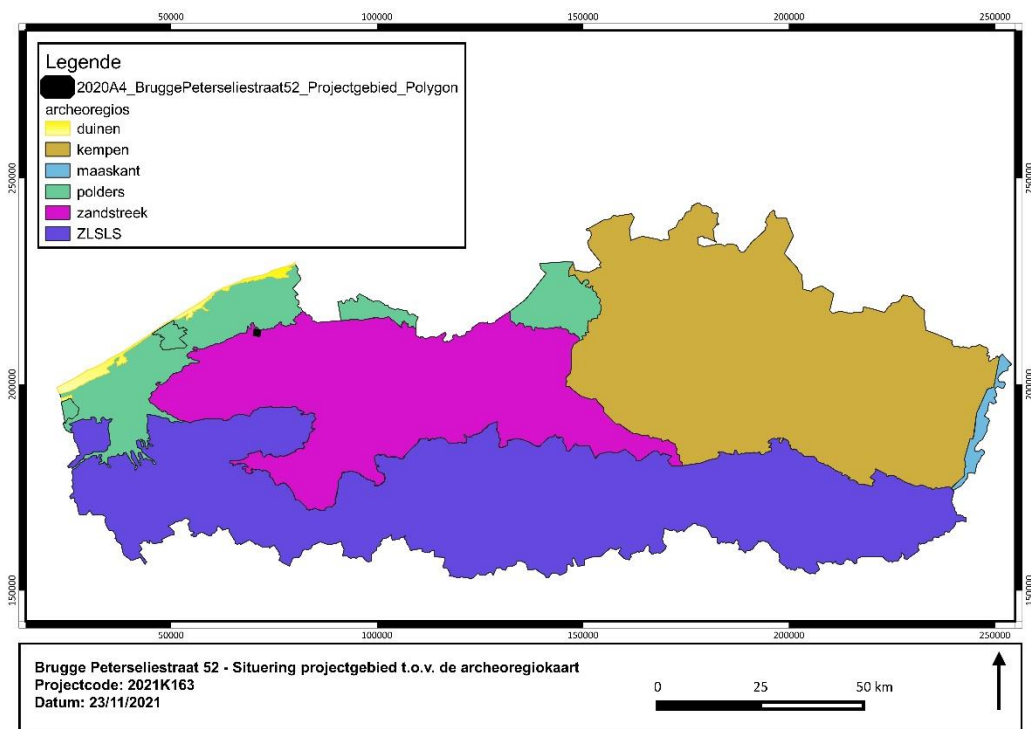
Deze tekst behelst het verslag van de resultaten het proefsleuvenonderzoek en vormt de basis voor het programma van maatregelen, waarin een advies wordt geformuleerd naar vrijgave toe.

VERSLAG VAN RESULTATEN

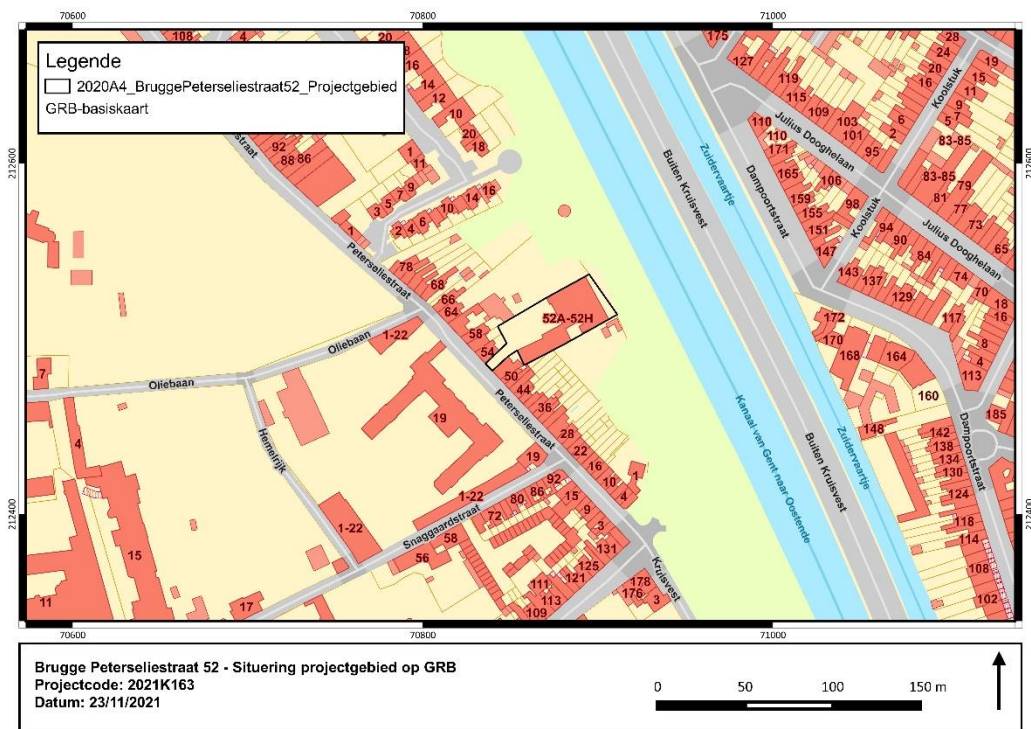
1. Beschrijvend gedeelte

1.1 Administratieve gegevens

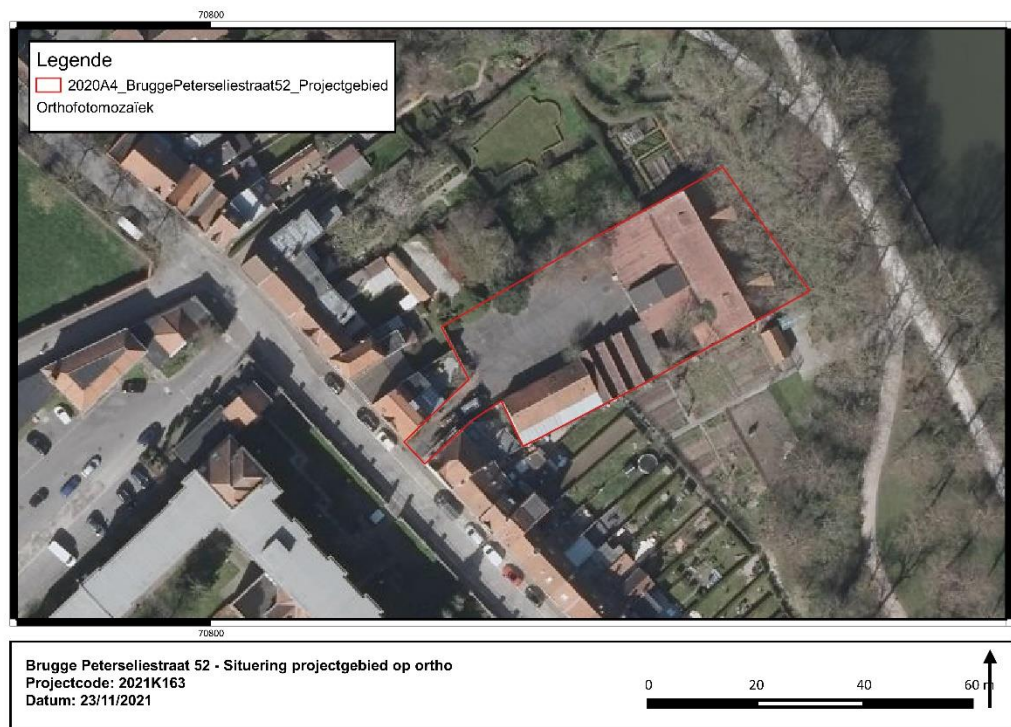
Archeologienota	ID : 13630 https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/13630			
Projectcode bureauonderzoek	2020A4			
Projectcode Proefsleuven	2021K163			
Locatiegegevens	Gemeente		Brugge	
	Deelgemeente		*	
	Adres		Peterseliestraat 52	
	Toponiem		*	
Bounding box (Lambert EPSG:31370)	X1	70835,720	X2	70911,930
	Y1	212481,840	Y2	12538,600
Kadastrale gegevens	Gemeente		Brugge	
	Afdeling		6	
	Sectie		F	
	Perceelsnummer(s)		14P, 14S, n/a	
Begin en einddatum veldwerk	23 novemnber 2021			
Zoektermen Inventaris Onroerend Erfgoed	Prospectie met ingreep in de bodem: proefsleuven			
Betrokken actoren / specialisten (+ functie)	Jasper Deconynck : erkend archeoloog Ruben vergauwe: Aardkundige			
Externe advisering	nvt			
Erkend archeoloog	GATE (OE/ERK/Archeoloog/2015/0073)			

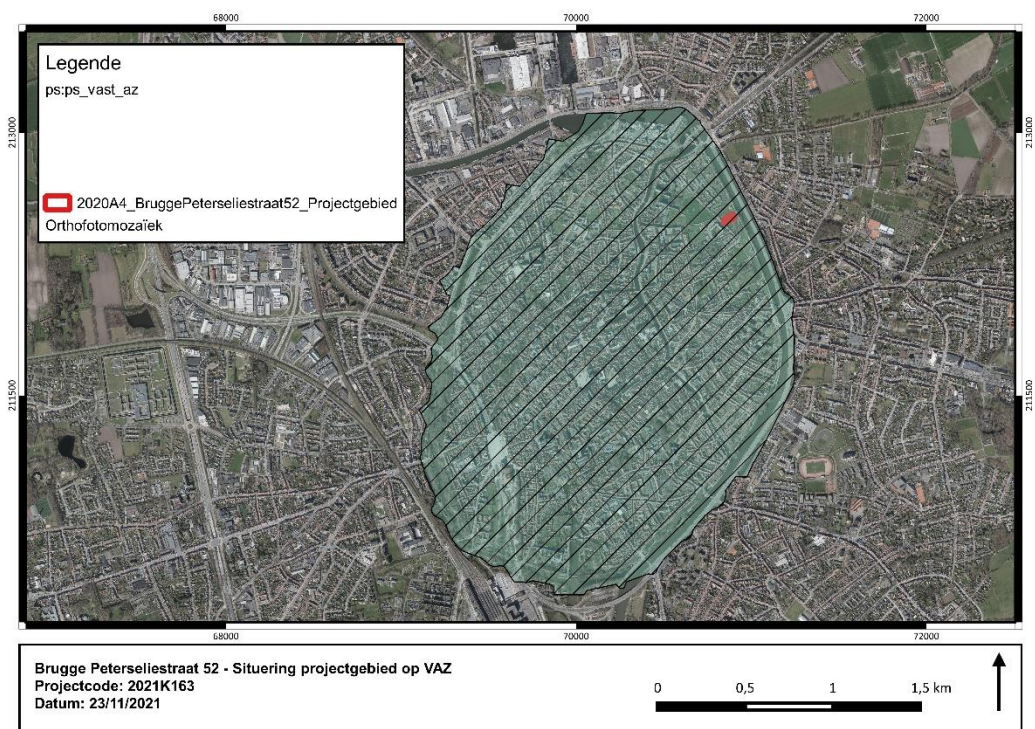
Figuur 1: Situering projectgebied t.o.v. de archeoregiokaart (© Geopunt) schaal 1:850.000

Figuur 2: Situering projectgebied op GRB (© Geopunt) schaal 1:2000

Figuur 3: Situering projectgebied op orthofoto (© Geopunt) schaal 1: 650

Figuur 4: cartografische opname van de vastgestelde archeologische zone in Brugge met locatie van het projectgebied (© Geopunt). Schaal 1:20.000

1.2 Archeologienota

1.2.1 Impactbepaling

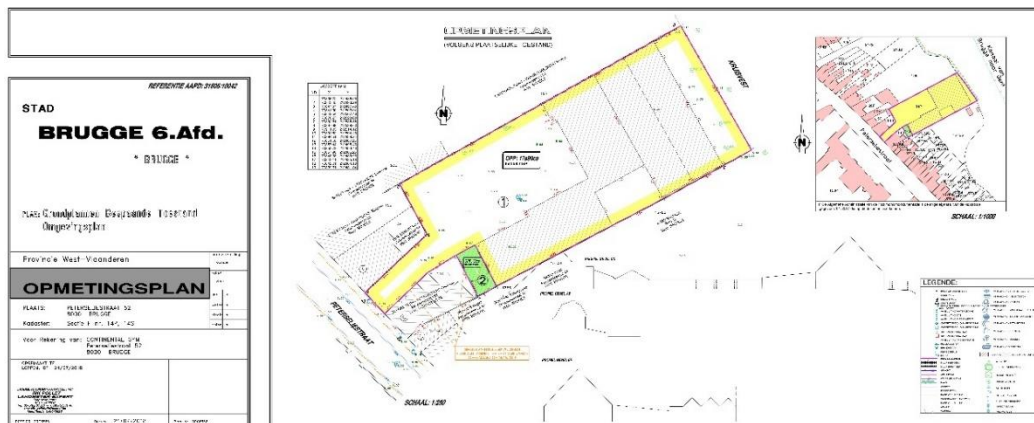
De opgemaakte archeologienota kaderde in een geplande omgevingsvergunning met in totaal een kadastrale oppervlakte van 1800 m². De vergunningsaanvraag valt binnen de aanvragen met betrekking tot werken in vastgestelde archeologische zones (VAZ, i.e. Het Historisch stadscentrum van Brugge OE-id. 140001) (Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014 en de Code van Goede Praktijk).

Op deze percelen stond tot voor kort de Continental gym.

Gegeven de aard van de geplande braak- en bouwwerken stellen we de projectoppervlakte gelijk aan de effectieve verstorings-/ingreepoppervlakte.

De aanwezige gebouwen werden volledig weggebroken met inbegrip van de asfalt en betonplaten. In één van de gebouwen was een kelder (3 bij 1,5m en ca. 2m diep) aanwezig voor het onderhoud van voertuigen.

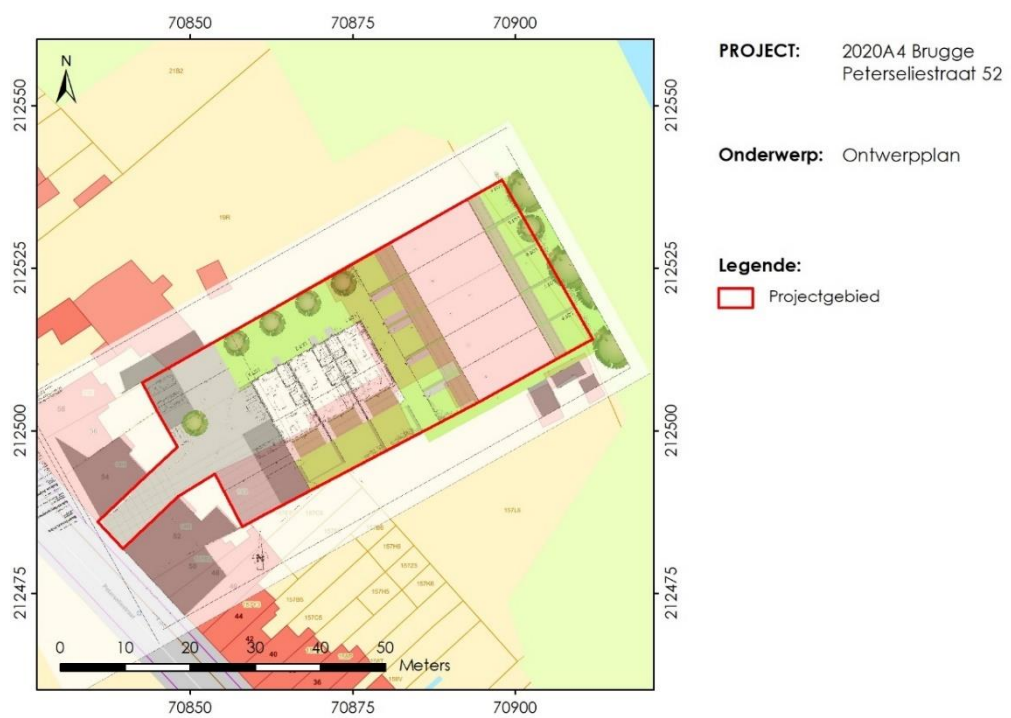
Het huidige voorontwerp voor de verkaveling omvat acht loten met eensgezinswoning (4 halfopen en 4 gesloten bebouwingen) en bijbehorende tuin, grenzend aan een verharde oprit die uitgaat op de Peterseliestraat en met groenzones. Ter hoogte van de verharde oprit bevinden zich acht parkeerplaatsen en twee fietsenbergruimten met ruimte voor respectievelijk negen en vijf fietsen.

Figuur 5: Bestaande toestand projectgebied (bron: initiatiefnemer).

Figuur 6: Ontwerpplan (bron: initiatiefnemer).

Figuur 7: Gegeorefereerd ontwerpplan (bron: Van Baelen et al. 2020, fig. 7)

1.2.2 Bureauonderzoek : interpretatie – datering onderzoeksgebied

Onderstaande paragraaf is integraal overgenomen uit het Verslag van Resultaten van de bekrachtigde archeologienota (Van Baelen et al. 2020, 49).

“Uit de bureaustudie waarin de huidige kennis omtrent de regionale en lokale landschappelijke, geologische, geomorfologische, bodemkundige en culturele contexten werd geschetst, komt naar voor dat de terreinen van het projectgebied zich bevinden aan de noordoostelijke rand van de historische stadskern van Brugge, tussen de Peterseliestraat en de Kruisvest. Aanzienlijke delen van het projectgebied zijn momenteel bebouwd of verhard. Voorafgaand aan de geplande ingrepen, dient deze bebouwing en verharding eerst te worden verwijderd.

De stad ontwikkelde zich op een lage zandrug (tot ca. + 10 m TAW) op de grens van de Kustvlakte en de Zandstreek.

Sinds de aanleg van een tweede stadsomwalling op het einde van de 13de eeuw, bevindt dit zich binnen de stadskern, omgeven door een dubbele grachtengordel. Verschillende historische kaarten uit de 16de, 17de en 18de eeuw geven echter aan dat voornamelijk aan de westzijde van het projectgebied de kans bestaat dat historische gebouwen en/of muren worden aangetroffen. De centrale en oostelijke delen van het gebied doen dienst als weiland, akkerland of tuin. Wanneer ook deze delen voor het eerst bebouwd werden, is momenteel niet duidelijk. Vanaf de jaren 2000-2003 hebben zich in het projectgebied weinig wijzigingen hebben voorgedaan. De resolutie van de oudere orthofoto-opnames (1970 en 1979-1990) is echter te laag om een gedetailleerde vergelijking toe te laten, maar ook hier lijkt minstens reeds een deel van het projectgebied bebouwd te zijn geweest.

De terreinen van het projectgebied, die deel uitmaken van een archeologisch geheel en een vastgestelde archeologische zone, zijn opgebouwd uit een dekzandfaciës die dateert uit het Tardiglaciaal of Weichseliaan, bovenop een fluvioperiglaciale faciës uit de Weichsel. Deze rust op zijn beurt op mariene afzettingen uit het Eem. Zowel de fluvioperiglaciale afzettingen, als de mariene afzettingen maken deel uit van de opvullingspakketten van de Vlaamse Vallei. Hun totale dikte wordt tussen 6 en 15 m geschat.”

1.2.3 Bureauonderzoek : archeologische verwachting

Onderstaande paragraaf is integraal overgenomen uit het Verslag van Resultaten van de bekrachtigde archeologienota (Van Baelen et al. 2020, 49-50).

“* Heeft het projectgebied een archeologisch potentieel? Tot dusver werd in het projectgebied nog geen archeologisch terreinonderzoek uitgevoerd. Bijgevolg zijn in het projectgebied zelf nog geen archeologische vindplaatsen gekend. Er kunnen op dit moment geen eenduidige argumenten worden aangehaald die de aanwezigheid - op geringe of op grotere diepte - van archeologische resten kunnen uitsluiten. Aangezien het projectgebied zich echter bevindt in de vastgestelde archeologische zone 'Historische stadskern van Brugge' kan gesteld worden dat het gebied een hoog archeologisch potentieel heeft. Dit wordt bevestigd door diverse archeologische vindplaatsen op die dateren uit verschillende periodes van de menselijke geschiedenis, gaande van de Metaaltijden tot en met de Nieuwe Tijd, die werden aangetroffen in een straal van 1,0 km rondom het projectgebied.

* Is er reeds sprake van verstoring van dit potentieel? Zo ja, in welke mate? De aanleg van de actuele situatie met parking en gebouwen zal ongetwijfeld voor verstoring gezorgd hebben van dit potentieel. Alleen is niet exact duidelijk wat de impact was van de constructie en aanleg van die structuren. Vermoedelijk is de bodem hier 50 à 100cm verstoord, maar dit dient verder gecontroleerd te worden. De kelderzone van 3 bij 1,5m zal dieper verstoord zijn (tot ca. 2m diep). Door deze huidige toestand en de ligging binnen de tweede stadsomwalling van Brugge is de verwachting voor steentijdartefactenvindplaatsen eerder laag, tenzij eventuele vindplaatsen van die aard bewaard zouden zijn onder eventuele middeleeuwse en latere lagen.

*Vormen de geplande ingrepen een bedreiging voor het archeologisch potentieel? De inrichting van het terrein vindt grotendeels plaats ter hoogte van reeds geroerde grond (parking, bestaande (af te breken) gebouwen. Toch is de impact van die bestaande situatie op de ondergrond niet exact gekend. Waardoor het aangewezen lijkt, gezien de ligging van het projectgebied om het terrein verder te evalueren door middel van verder vooronderzoek met ingreep in de bodem.

* Welke aspecten verdienen aandacht bij eventueel archeologisch vervolgonderzoek? Het projectgebied bevindt zich tussen de Peterseliestraat en de stadsomwalling van Brugge. Op basis van cartografische bronnen is duidelijk dat de straat in de laat- en postmiddeleeuwse periode reeds bewoond was. Mogelijk zijn op het terrein sporen en structuren aanwezig die in verband te brengen zijn met die bewoning. Verder is het ook mogelijk dat er sporen en structuren aangetroffen worden die in verband te brengen zijn met de constructie en het onderhoud en gebruik van de stadsomwalling.”

1.3 Onderzoeksopdracht

Na een uitgebreide bureaustudie waarbinnen historische, cartografische, geologische, geografische en bodemkundige bronnen werden onderzocht en teruggekoppeld naar het hedendaagse terreingebruik en de bouwplannen van de opdrachtgever, kan geconcludeerd worden dat tot op heden onvoldoende informatie gegenereerd is om de mogelijke impact van de verkaveling op een eventueel archeologisch vondsten- en sporenbestand aan te tonen.

Uit bovenstaande onderzoek kan immers niet met zekerheid gesteld worden dat er een, goed bewaarde, archeologische site aanwezig is. De aanwezigheid en bewaringstoestand van mogelijke aanwezige sites kan enkel bevestigd worden door de uitvoering van een proefputtenonderzoek.

Het doel van het uitgestelde vooronderzoek met ingreep in de bodem is na te gaan welk potentieel het projectgebied heeft voor de aanwezigheid en bewaring van archeologische vindplaatsen. Dit onderzoek is er dan ook in eerste instantie op gericht de bodembewaring in kaart te brengen en de aanwezigheid van vindplaatsen aan te tonen of te weerleggen. Indien deze aanwezig zijn, dient een evaluatie te worden gemaakt van de aard, begrenzing, bewaring en datering van de vindplaats en van de mate waarin de geplande werkzaamheden deze potentiële vindplaats(en) bedreigen.

Het geadviseerde onderzoek dient te gebeuren conform de bepalingen die reeds werden opgesteld in het Programma van Maatregelen van de reeds bekrachtigde archeologienota.

In deze fase (i.e. het proefsleuvenonderzoek) moeten volgende vragen beantwoord worden:

- is er sprake van een complexe verticale stratigrafie?
- Zijn er sporen of structuren aanwezig? Zo ja, geef een beknopte omschrijving. - Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak worden gedaan over de aard en omvang van occupatie? - Zijn er indicaties (greppels, grachten, lineaire paalzettingen, ...) die kunnen wijzen op een inrichting van een erf/nederzetting? 8
- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van funeraire contexten? Zo ja: Hoeveel niveaus zijn er te onderscheiden? Wat is de omvang? Komen er oversnijdingen voor? Wat is het geschatte aantal individuen?
- Kunnen de sporen gelinkt worden aan nabijgelegen vindplaatsen?
- Wat is de relatie tussen de bodem en de archeologische sporen?
- Wat is de relatie tussen de bodem en de landschappelijke context (landschap algemeen, geomorfologie, ...)?

- Is er een bodemkundige verklaring voor de partiële afwezigheid van archeologische sporen? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet? –
- Wat is de bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?
- Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?
- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud in situ)?
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven: Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?
- Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?
- Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?
- Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?

1.4 Algemene onderzoeksstrategie

Tijdens het bureauonderzoek konden niet alle vooropgestelde onderzoeksvragen die bij archeologisch vooronderzoek relevant zijn, voldoende sluitend beantwoord worden.

Om de gemaakte vraagstelling met maximale efficiëntie te kunnen beantwoorden, werd er in het PvM van de bekrachtigde archeologienota geopteerd voor een proefsleuvenonderzoek. Hierin werd geopteerd voor in totaal twee proefsleuven aan te leggen. Het proefsleuvenonderzoek moet gebeuren in eerste instantie conform de CGP (hoofdstuk 8.6). Wat betreft de inplanting van de proefsleuven worden twee parallelle proefsleuven van elk 2m breed (kraanbakbreedte) aangelegd waarbij een tussenafstand van 15m (as op as) in acht wordt genomen.

Het geadviseerde onderzoek dient te gebeuren conform de bepalingen die reeds werden opgesteld in het Programma van Maatregelen van de reeds bekrachtigde archeologienota.

2. Proefputtenonderzoek

2.1 Werkwijze en strategie

In overeenstemming met het Programma van Maatregelen van de archeologienota werd het onderzoeksgebied onderzocht door middel van twee werkputten (wp1 en wp 2).

Het proefsleuvenonderzoek kon pas van start gaan nadat de asfaltlaag van de parkingzone en onderliggende fundering met steenslag was verwijderd en nadat de aanwezige gebouwen werden afgebroken en het steenpuin was weg gevoerd. De vloerplaten en funderingen van deze recente (20ste eeuwse) gebouwen werden uitgebroken zonder dat de onderliggende bodem werd geroerd.

Obstakels op het terrein waren aanwezig en vormden een minieme belemmering voor de initiële aanleg van de werkputten zoals voorgesteld in het Programma van Maatregelen van de goedgekeurde archeologienota. Samen hebben ze een oppervlakte van 434 m². Dit wordt in de volgende paragraaf meer uitvoerig uiteen gezet.

In het noordoosten van het terrein worden de nog aanwezige muren gestut met schuine ankers en betonpalen in de grond. De sleuven konden niet dicht tegen deze structuren aangelegd worden teneinde de stabiliteit niet in gevaar te brengen. In het westen van het terrein bevond er zich ook nog een strook asfalt met twee bomen alsook een opgevulde waterput. Hierdoor was er de noodzaak om werkput 1 wat te verleggen.

Figuur 8: aanleg van werkput 1 met op de achtergrond de aanwezige asfaltering met bomen.

De eerste werkput van 48 m lengte met een variërende diepte van 0,7 tot 1,7 m (3,78 – 4,53 m. TAW) werd aangelegd in het noorden van het terrein ter hoogte van de bestaande asfaltering met twee bomen met NO-ZW lengterichting.

De tweede werkput werd hieraan parallel aangelegd op 15 m meer naar het zuidoosten. De werkput heeft een lengte van 46 m en werd tot een diepte van 0,9 m tot 1,3 m machinaal uitgegraven (4,21 – 4,65 m. TAW). Lokaal werd verdiept om de ondergrens van de verstoring te bepalen. Heel vaak kon op 1,7 m diepte de bodem van deze uitgraving niet bepaald worden.

Figuur 9: fotografische opname van de aanleg van werkput 2

De begeleiding van de rupskraan [platte kraanbak] werd verzorgd door twee archeologen. Een erkend archeoloog (GATE) stond aan het hoofd van het onderzoek en werd vergezeld door een aardkundige/archeoloog-assistent.

Alle sporen, profielen en werkputten werden ingemeten met een trimble GPS-toestel. De ingemeten puntlocaties, ruimtelijk gespreid over het hele onderzoeksgebied, werden planimetrisch (x- en y-coördinaten in Lambert 72) en altimetrisch ingemeten (m TAW).

Het afgegraven vlak werd afgelopen met de metaaldetector voor de detectie van metallurgische voorwerpen. Indien geattesteerd kregen deze vondsten een nummer en werden ze volgens puntlocatie ingemeten (cfr. supra).

De twee werkputten hebben een gezamenlijke oppervlakte van 196 m². Van het 1775 m² groot projectgebied kon 434 m² niet meegenomen worden door nog aanwezige obstakels. De dekkingsgraad van de proefsleuven is 14,6 %

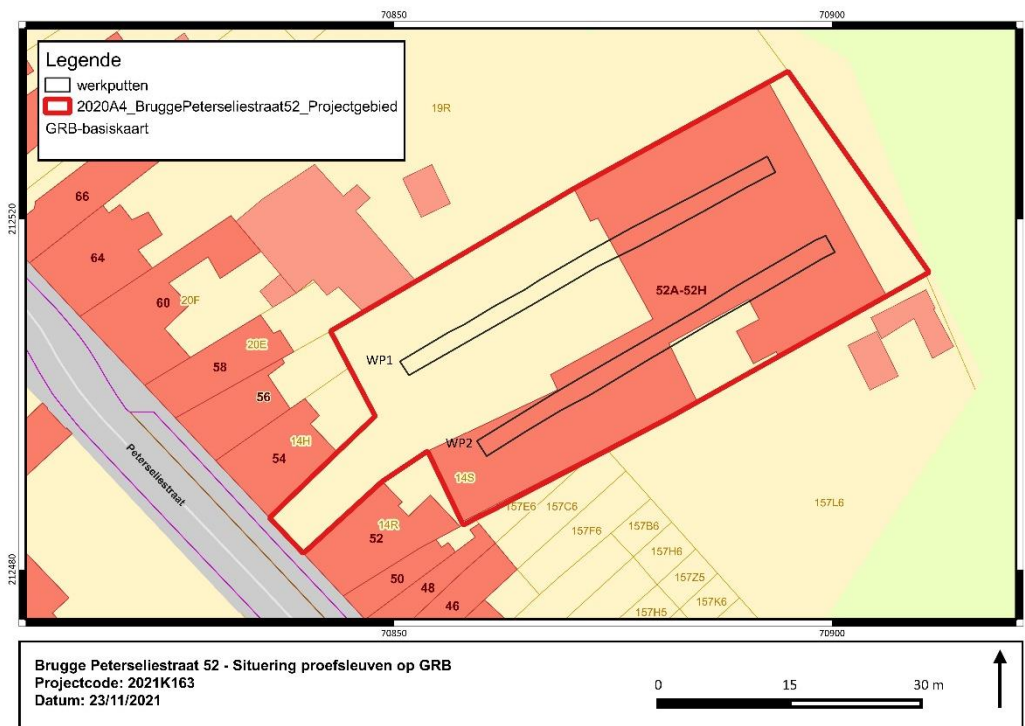
en beide bieden voldoende inzicht in de al dan niet aanwezige archeologische aanwezigheid binnen het projectgebied.

Het veldwerk vond plaats op 23 november 2021 in goede omstandigheden. De rapportage werd de dagen direct volgend op het veldwerk uitgevoerd door de veldwerkleider en archeoloog-assistent.

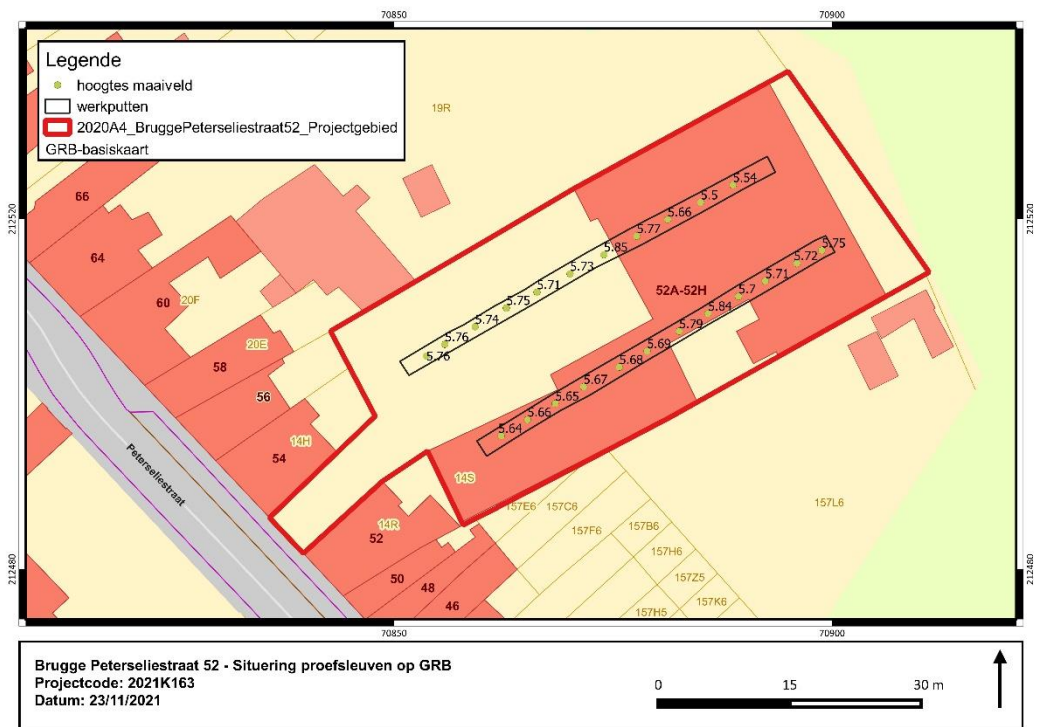

Figuur 10: fotografische opname van de registratie van het profiel in werkput 1.

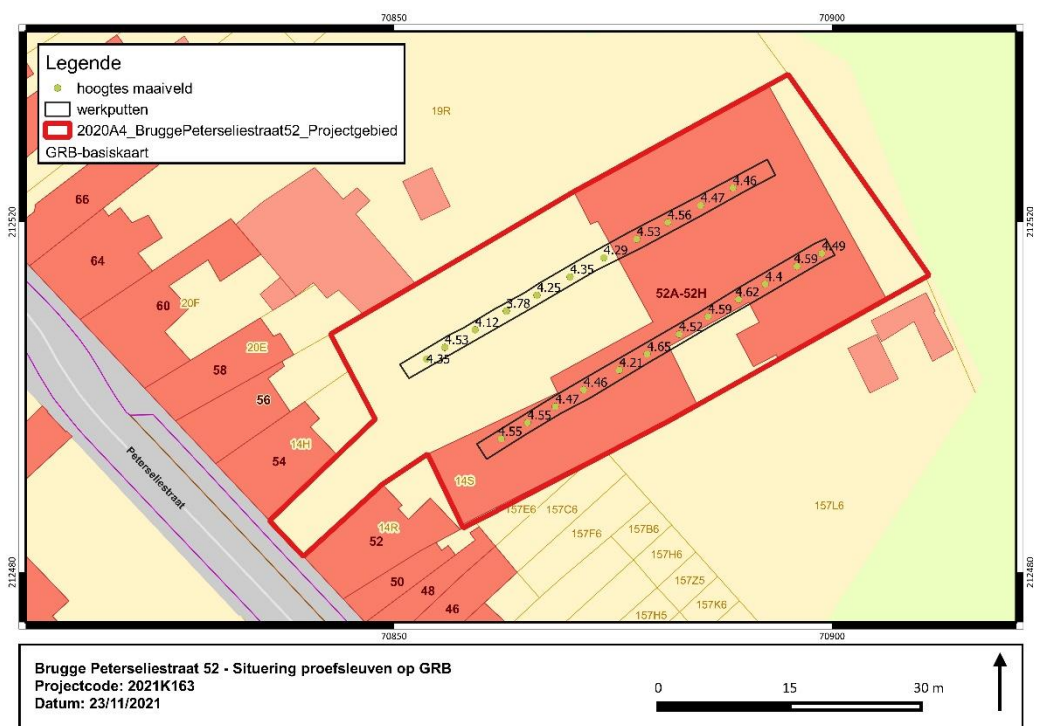
Door middel van één profielput in het zuiden van werkput 1 werd de bodem in het projectgebied verder bestudeerd tijdens deze fase.

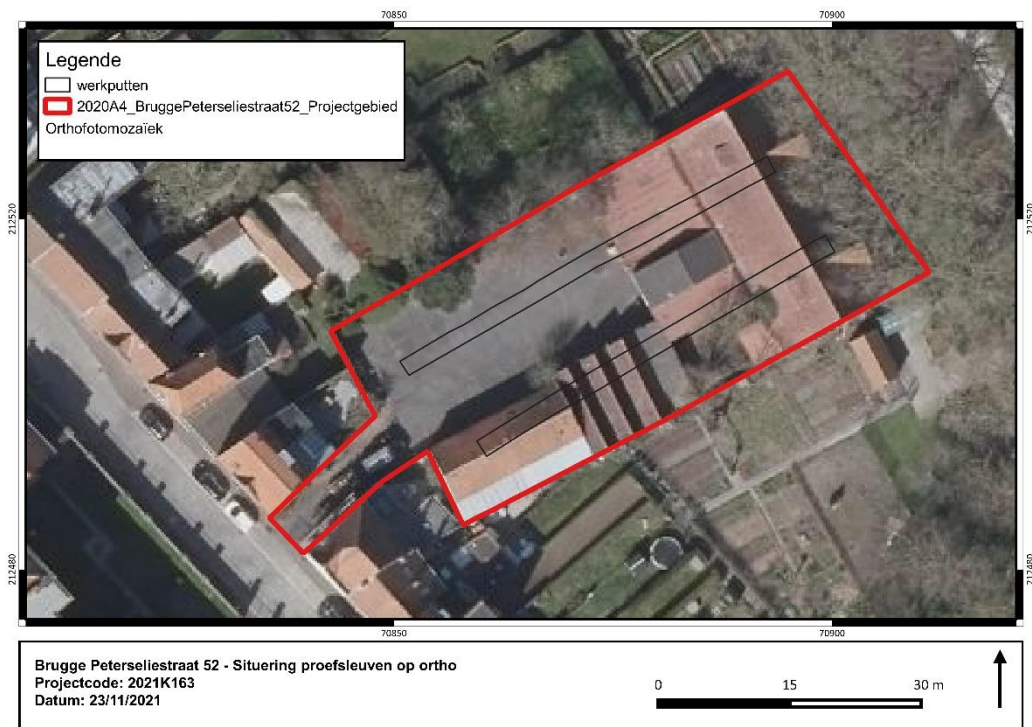
Figuur 11: inplanting van de proefsleuven tov het kadaster (@Geopunt). Schaal 1:400

Figuur 12: Inplanting van de werkputten en de hoogtes van het maaiveld t.o.v. het kadaster (@Geopunt). Schaal 1:400

Figuur 13: Inplanting van de werkputten en de TAW hoogtes van het aangelegde archeologisch vlak t.o.v. het kadaster (@Geopunt). Schaal 1:400

Figuur 14: Inplanting van de proefsleuven t.o.v. orthofoto (@ Geopunt). Schaal 1:400

2.2 Afwijkingen tov het Programma van Maatregelen van de bekrachtige archeologienota

De aanleg van werkput 1 zoals voorgesteld in de bekrachtige archeologienota, in de noordwestelijke hoek van het terrein, kon niet plaatsvinden door de aanwezigheid van een asfaltstrook met twee bomen waarvoor geen kapvergunning was verkregen. In die zone was bovendien een waterput (volledig gevuld) aanwezig. Daarnaast waren in de noordelijke hoek de kopmuren van de afgebroken structuren nog aanwezig in gestutte vorm.

Figuur 15: fotografische opname van de noordzijde van het projectgebied met bestaande asfaltering, bomen, waterput en stutting.

Om deze reden werd geopteerd om de eerste werkput meer naar het zuidoosten te verleggen. Om dezelfde reden van de stutting werd de tweede werkput een beetje verlegd naar het noordwesten.

De noordoostgrens van het projectgebied loopt ook door tot achter de bestaande muurresten. Deze zijn nog aanwezig en konden niet meegenomen worden binnen het sleuven gebied.

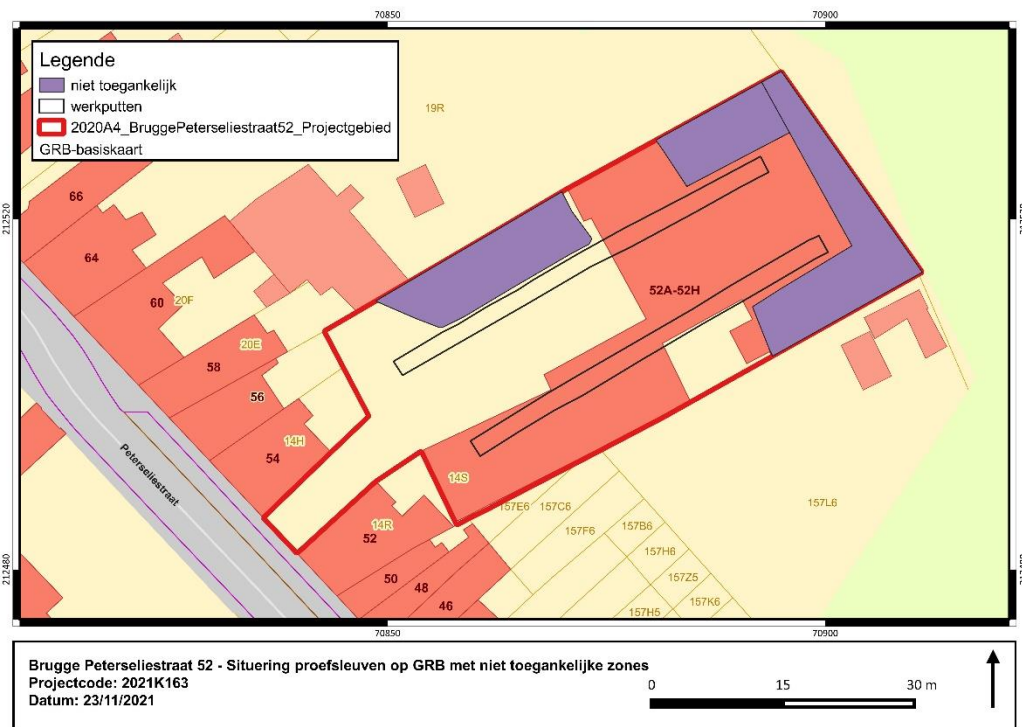
De gebieden hebben samen een oppervlakte van 434,10 m².

Figuur 16: fotografische opname van de oostzijde van het projectgebied met zicht op de stutting.

Figuur 17: kaart met aanduiding van de twee proefputten zoals aangegeven in het Programma van Maatregelen van de bekrachtigde archeologienota (Van Baelen et al. 2020, fig. 1)

Figuur 18: kaart met aanduiding van de twee aangelegde proefsleuven en de niet toegankelijk zones (paars)(@ Geopunt). schaal 1:400

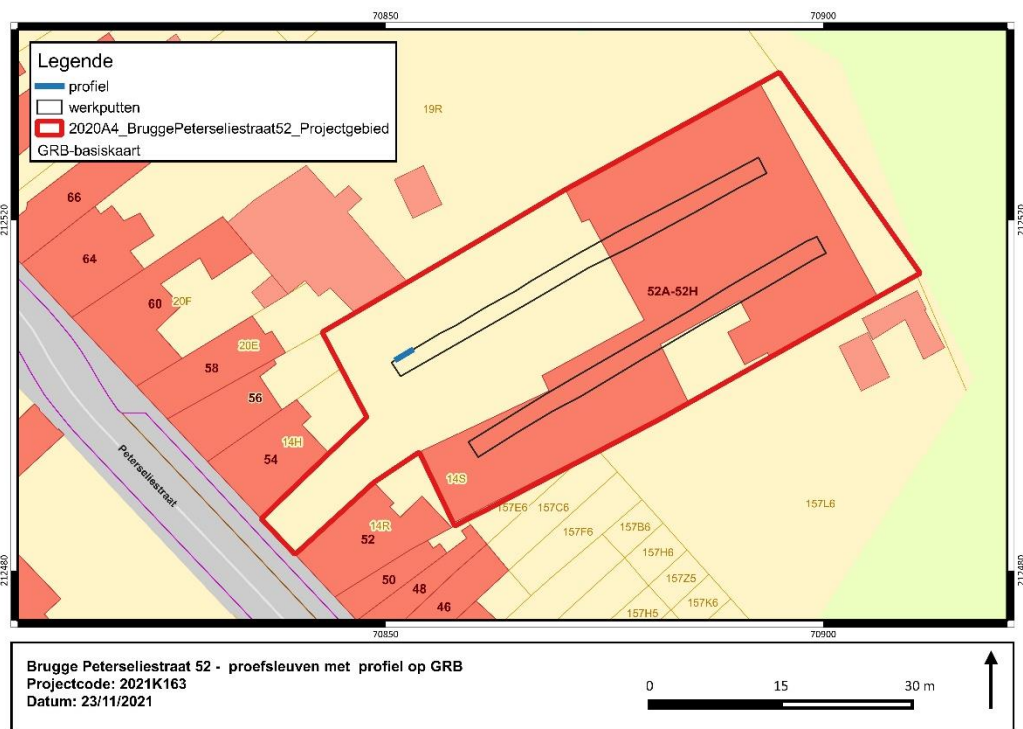
2.3 Assessmentrapport

2.3.1 Aardkundige opbouw

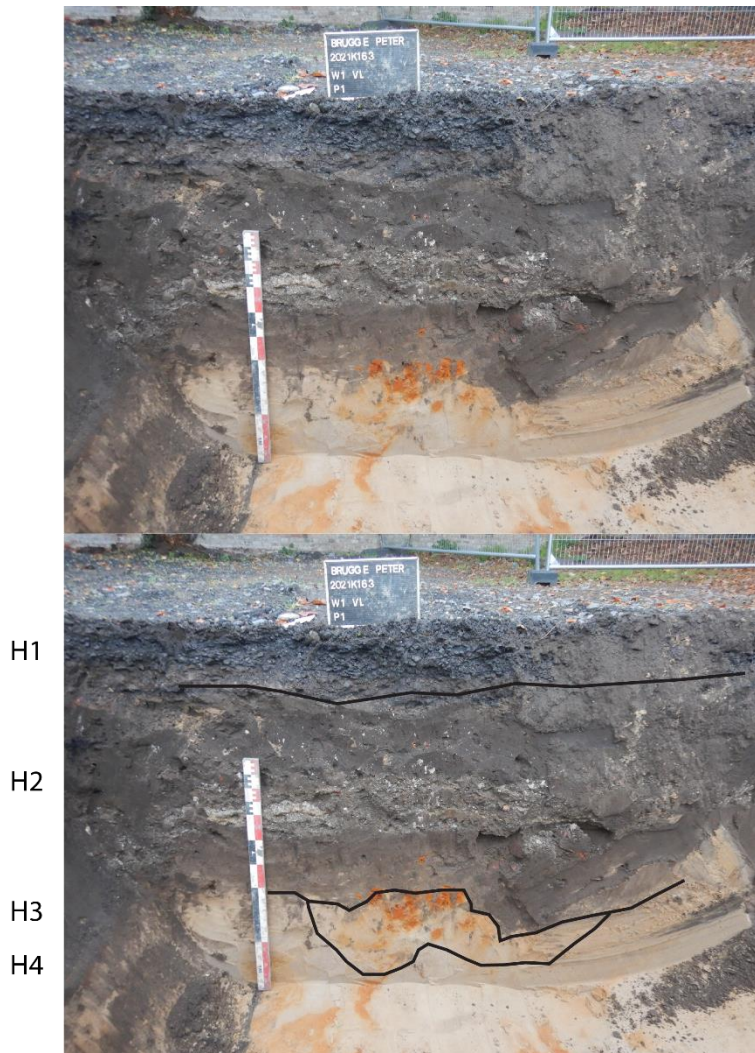
Het archeologisch vlak wordt aangelegd op het raakvlak tussen antropogeen verstoorde top en de moederbodem, gelegen tussen ca. 4.77 en 5.30 m TAW. Het archeologisch vlak is onregelmatig als gevolg van het lokale en erratische karakter van de vroegere ingrepen.

2.3.1.1 Werkwijze en strategie

In totaal werd één putwandprofiel geregistreerd, gesitueerd in werkput 1. Daarnaast werd regelmatig de putwand opgeschoond om het archeologisch niveau te bepalen. Deze werden echter niet geregistreerd. Het overzicht van het profiel en de profielbeschrijving is te vinden in de bijlagen. De observaties uit dit profiel toont een aardkundige opbouw die in grote mate wordt bepaald door de recente verstoringshistoriek van het projectgebied.

recente (bouw)geschiedenis van het perceel. Onder deze verstoorde top wordt nog een restant waargenomen van een roestkleurig Bs-horizont, of ijzerinspeelingshorizont. Dit is een relict van de oorspronkelijke bodemvorming, voorafgaand de antropogene ingrepen. Onder deze B-horizont wordt de moederbodem aangetroffen. Deze is opgebouwd uit homogeen fijn beige zand van eolische oorsprong, vermoedelijk te dateren in het Weichseliaan.

Figuur 20: bewerkte fotografische opname van P1

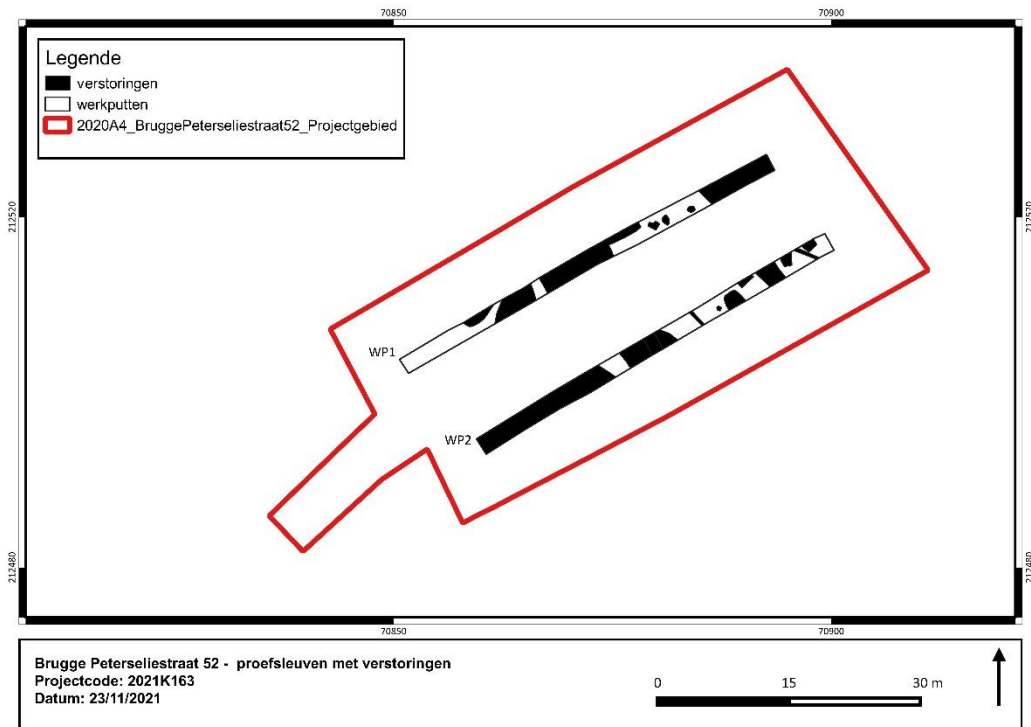
2.3.1.3 Datering en interpretatie

De informatie van het bodemprofiel uit het proefsleuvenonderzoek sluit aan bij de reeds vergaarde informatie uit het bureauonderzoek. Het projectgebied is gesitueerd in het dekzandgebied maar heeft een intense verstoringshistoriek ondergaan in het recent verleden.

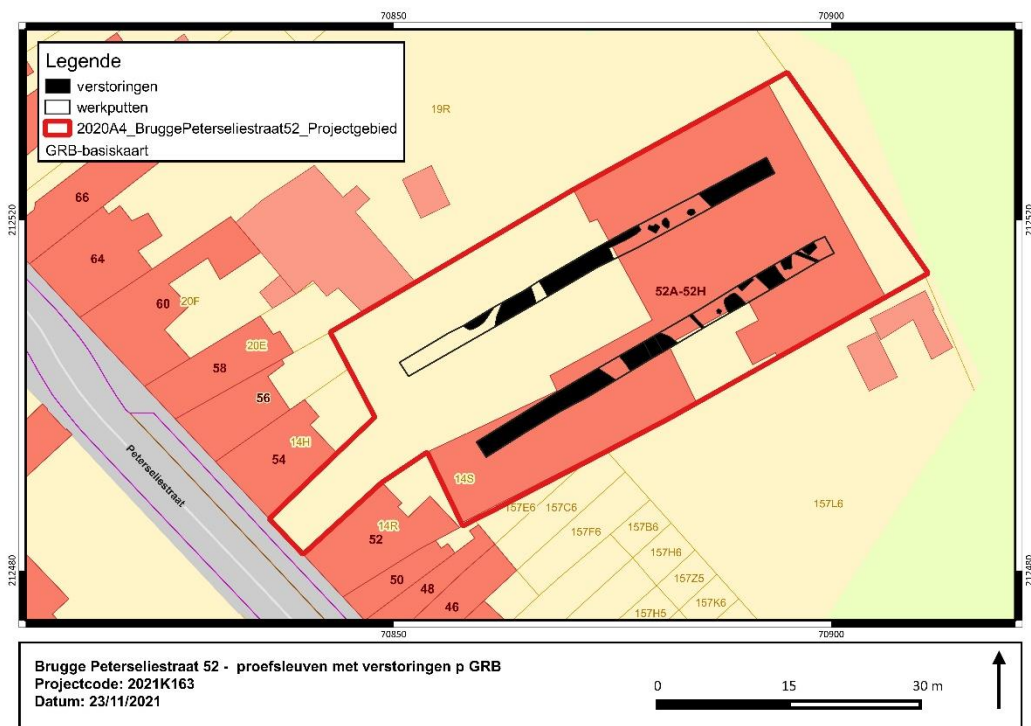
De top van de bodem in het projectgebied is intens en diep verstoord. De verstoring is vlakdekkend over het gehele projectgebied maar kan lokaal sterk variëren. Dit uit zich in een sterk verstoorde toplaag die t ca. 70 en 170 cm dik is, gevormd door verschillende fasen van bouw- en sloopwerken. In profiel P1 wordt aan de ondergrens van de verstoring een restant van een Bs-horizont waargenomen. Dit is een relict van de natuurlijke profielontwikkeling

voorafgaand aan de antropogene verstoringen. Onderin het profiel wordt de moederbodem aangetroffen dat is opgebouwd uit homogeen dekzand.

2.3.2 Assessment van sporen, spoorcombinaties en archeologische structuren

Figuur 21: allesporenkaart vlak 1. Schaal 1:400

Figuur 22: allesporenkaart vlak 1 op GRB (@ Geopunt) . Schaal 1:400

Verspreid over het projectgebied werd er op één niveau afgegraven. Het maaiveld bevindt zich tussen 5,54 m TAW en 5,85 m. TAW.

Werkput 1, in het noorden van het terrein, werd in één niveau afgegraven (vlak 1). Vlak 1 bevindt zich variërend tussen 3,78 en 4,53 m. TAW. Dit houdt een afgraving in tussen 0,7 en 1,7 m t.o.v. het maaiveld. Deze sterke schommeling hangt samen met de aanwezige verstoringen in het vlak. Dieper dan 1,7 m kon niet gegraven worden door het aanwezige grondwater.

In werkput 2 werd ook één vlak aangelegd. Het situeert zich tussen 4,21 en 4,65 m TAW. Ten opzichte van het maaiveld is dit een verdieping tussen 0,9 en 1,2 m.

In totaal werden 19 verstoringen (1 tem 19) in vlak en profiel geregistreerd. Het is duidelijk dat de anomalieën aangetroffen binnen de werkputten kunnen gelinkt worden aan activiteiten die hebben plaatsgevonden binnen de grenzen van het projectgebied in de nieuwste tijd.

Verstoringen 1 tem 9 bevinden zich in werkput 1, verstoringen 10 tem 19 in werkput 2.

De sporen aangetroffen in beide werkputten kunnen geplaatst worden tussen de 19^e en 21^e eeuw.

Spoornummers werden doorlopend toegekend over de werkputten heen.

2.3.2.1 Nieuwste tijd

Alle aangetroffen sporen binnen de geregistreerde werkputten kunnen geplaatst worden in de Nieuwste tijd. Het toont ons een zeer sterk antropogeen ingrijpen op de bodem waarbij de moederbodem pas tussen 0,7 en 1,7 m diepte kon aangesneden worden. Zowel het vlak als het profiel kenmerkt zich door sterk aanwezige anomalieën. Vondstmateriaal in deze sporen beperkt zich tot bouwpuin die een datering in de nieuwste tijd rechtvaardigt.

Figuur 23: fotografische opname van de aanwezigheid van leidingen bij de aanleg van werkput 1.

Bij de aanleg van werkput 1 werden een aantal leidingen aangesneden die met noord-zuid lengterichting doorheen het projectgebied lopen. Deze zijn doorgetrokken om de dieper liggende niveaus te onderzoeken. Tegen de westzijde van werkput 1 werden nog de contouren van een waterput aangesneden. Het deksel van deze put was zichtbaar in de aanpalende asfaltering. Verder bevinden zich in de werkput tal van grote uitgraafkuilen die gevuld zijn met bouwafval. Dit was ook het geval in werkput 2 waarbij we een gelijkaardig verhaal zien. Leidingen werden hier niet meer geattesteerd. In het midden van de werkput werd hier wel nog een mazouttank aangesneden.

Figuur 24: fotografische opname van het sterk verstoorde vlak in werkput 1.

Figuur 25: fotografische opname van de waterput in de putwand van werkput 1.

Figuur 26: fotografische opname van grote stukken bouwafval in werkput 1.

Figuur 27: fotografische opname van de mazouttank in werkput 2.

2.3.3 *Assessment van stalen/vondsten*

Er zijn noch vondsten, noch monsters ingezameld.

2.3.4 Datering en interpretatie

Tijdens het proefsleuvenonderzoek konden geen archeologische vindplaatsen geattesteerd worden. Het terrein binnen het projectgebied toont een zeer sterk antropogeen ingrijpen dat kan geplaatst worden binnen de nieuwste tijd (19^e-21^e eeuw). Indicaties van oudere historische periodes zijn niet aangetroffen.

2.3.5 Confrontatie voorgaande onderzoeksfasen

De vaststellingen gedaan tijdens dit proefputtenonderzoek vullen enigszins de kennis aan die werd vergaard tijdens het bureauonderzoek.

Tijdens het vooronderzoek met ingreep in de bodem kwamen vooral lagen en ingrepen uit de bodem aan het licht die te plaatsen zijn in de nieuwste tijd (19^e-21^e eeuw).

2.3.6 Verwachting ten aanzien van archeologisch erfgoed

De archeologische waarde en verwachting van de zone die door de geplande werkzaamheden zal verstoord worden, valt laag in te schatten. Verder archeologisch onderzoek lijkt o.i. niet aan de orde.

3. Beantwoording onderzoeksvragen

De onderzoeksvragen mbt tot de prospectie met ingreep in de bodem zijn opgesteld in het PvM in de bekrachtigde archeologienota en omvatten volgende punten:

- is er sprake van een complexe verticale stratigrafie?

Er is geen spraken van een complexe verticale stratigrafie.

- Zijn er sporen of structuren aanwezig? Zo ja, geef een beknopte omschrijving. - Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?

De aangetroffen anomalieën betreffen sporen die kunnen gelinkt worden aan de bouw –en afbraakactiviteiten binnen het projectgebied in de nieuwste tijd.

- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?

Nvt.

- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?

Nvt.

- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?

De aangetroffen sporen betreffen allemaal verstoringen uit de nieuwste tijd.

- Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak worden gedaan over de aard en omvang van occupatie? - Zijn er indicaties (greppels, grachten, lineaire paalzettings, ...) die kunnen wijzen op een inrichting van een erf/nederzetting?

Nvt.

- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van funeraire contexten? Zo ja: Hoeveel niveaus zijn er te onderscheiden? Wat is de omvang? Komen er oversnijdingen voor? Wat is het geschatte aantal individuen?

Nvt.

- Kunnen de sporen gelinkt worden aan nabijgelegen vindplaatsen?

Nvt.

- Wat is de relatie tussen de bodem en de archeologische sporen?

Nvt.

- Wat is de relatie tussen de bodem en de landschappelijke context (landschap algemeen, geomorfologie, ...)?

We zien de aanwezigheid van zandige tot zandlemige eolische afzettingen en/of hellingsafzettingen (code: ELPw en/of HQ) die dateren uit de Weichsel en/of het Vroeg-Holoceen. Het projectgebied bevindt zich op de overgang tussen de Kustpolders in het noorden, de Zandstreek binnen de Vlaamse Vallei in het oosten en de Zandstreek buiten de Vlaamse Vallei in het zuiden en westen.

- Is er een bodemkundige verklaring voor de partiële afwezigheid van archeologische sporen? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

Het bodemkundig luik kan niet ingeroepen worden voor de aan –of afwezigheid van sporen.

- Wat is de bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?

Nvt.

- Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?

Nvt.

- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?

Nvt.

- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud in situ)?

Nvt.

- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven: Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?

Nvt.

- Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?

Nvt.

- Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?

Nvt.

- Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?

Nvt.

4. Synthese

Op 23 november 2021 werd, naar aanleiding van de afbraak- en bouwwerken met bodemingreep aan meerdere gebouwen, een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem gestart aan de Peterseliestraat 52 te Brugge. De ingrepen voorzien in de werken hebben plaats op volgende kadastrale percelen binnen de hierboven beschreven extremiteiten: Brugge, Afd. 6, Sectie F, 4P, 14S, n/a.

Het proefsleuvenonderzoek bestond uit de aanleg van twee proefsleuven waarbinnen 19 verstoringen werden geregistreerd. Binnen deze werkputten werd gewerkt in één vlak.

De geregistreerde sporen tonen een sterke antropogene impact op de bodem van het projectgebied. Deze roering heeft plaatsgevonden in de nieuwste tijd (19e-21e eeuw) en in meerdere fasen. Dit heeft geresulteerd in een sterk vergraven bodem waarbinnen geen archeologische vindplaatsen gedetecteerd zijn. Indicaties van oudere historische periodes in de vorm van verspitte scherven of vergraven sporen zijn niet geattesteerd.

Er werden geen vondsten ingezameld. Monsters voor verder natuurwetenschappelijk onderzoek zijn niet genomen.

BIBLIOGRAFIE

Literatuur:

Van Baelen, A., Laloo P. 2020a, Brugge Peterseliestraat 52, Archeologienota, Verslag Van Resultaten, GATE bv.

Van Baelen, A., Laloo P. 2020b, Brugge Peterseliestraat 52, Archeologienota, Programma van Maatregelen, GATE bv.

Collecties: /

Kaartmateriaal: /

Digitale bronnen:

- www.geopunt.be
- <https://dov.vlaanderen.be>

BIJLAGE

Figuur 1: Situering projectgebied t.o.v. de archeoregiokaart (© Geopunt) schaal 1:850.000	2
Figuur 2: Situering projectgebied op GRB (© Geopunt) schaal 1:2000	2
Figuur 3: Situering projectgebied op orthofoto (© Geopunt) schaal 1: 650	3
Figuur 4: cartografische opname van de vastgestelde archeologische zone in Brugge met locatie van het projectgebied (@ Geopunt). Schaal 1:20.000	3
Figuur 5: Bestaande toestand projectgebied (bron: initiatiefnemer).....	4
Figuur 6: Ontwerpplan (bron: initiatiefnemer).	5
Figuur 7: Gegeorefereerd ontwerpplan (bron: Van Baelen et al. 2020, fig. 7).....	5
Figuur 8: aanleg van werkput 1 met op de achtergrond de aanwezige asfaltering met bomen.	10
Figuur 9: fotografische opname van de aanleg van werkput 2	11
Figuur 10: fotografische opname van de registratie van het profiel in werkput 1.....	12
Figuur 11: inplanting van de proefsleuven tov het kadaster (@Geopunt). Schaal 1:400	12
Figuur 12: Inplanting van de werkputten en de hoogtes van het maaiveld t.o.v. het kadaster (@Geopunt). Schaal 1:400.....	13
Figuur 13: Inplanting van de werkputten en de TAW hoogtes van het aangelegde archeologisch vlak t.o.v. het kadaster (@Geopunt). Schaal 1:400	13
Figuur 14: Inplanting van de proefsleuven t.o.v. orthofoto (@ Geopunt). Schaal 1:400	14
Figuur 15: fotografische opname van de noordzijde van het projectgebied met bestaande asfaltering, bomen, waterput en stutting.	15
Figuur 16: fotografische opname van de oostzijde van het projectgebied met zicht op de stutting.	16
Figuur 17: kaart met aanduiding van de twee proefputten zoals aangegeven in het Programma van Maatregelen van de bekrachtigde archeologienota (Van Baelen et al. 2020, fig. 1)	16
Figuur 18: kaart met aanduiding van de twee aangelegde proefsleuven en de niet toegankelijk zones (paars)(@ Geopunt). schaal 1:400	17
Figuur 19: Situering van profiel ten opzichte van kadaster (bron: GRB; Geopunt/AGIV).	18
Figuur 20: bewerkte fotografische opname van P1	19
Figuur 21: allesporenkaart vlak 1. Schaal 1:400	20
Figuur 22: allesporenkaart vlak 1 op GRB (@ Geopunt) . Schaal 1:400	20
Figuur 23: fotografische opname van de aanwezigheid van leidingen bij de aanleg van werkput 1	22
Figuur 24: fotografische opname van het sterk verstoorde vlak in werkput 1.....	23
Figuur 25: fotografische opname van de waterput in de putwand van werkput 1.....	23
Figuur 26: fotografische opname van grote stukken bouwafval in werkput 1.....	24
Figuur 27: fotografische opname van de mazouttank in werkput 2.	24

Plannenlijst:

Plan	Type	Onderwerp	Vervaardigd	Schaal
1	overzicht	situering projectgebied tov archeoregiokaart	digitaal	1-850.000
2	overzicht	situering projectgebied op GRB	digitaal	1-2000
3	overzicht	situering projectgebied op ortho	digitaal	1-650
4	overzicht	situering projectgebied op VAZ	digitaal	1-20000
5	overzicht	situering proefsleuven op GRB	digitaal	1-400
6	overzicht	situering proefsleuven op GRB - TAW maaiveld	digitaal	1-400
7	overzicht	situering proefsleuven op GRB - TAW vlak	digitaal	1-400
8	overzicht	situering proefsleuven op ortho	digitaal	1-400
9	overzicht	situering proefsleuven op GRB met niet toegankelijke zones	digitaal	1-400
10	overzicht	proefsleuven met sporen	digitaal	1-400
11	overzicht	proefsleuven met sporen op GRB	digitaal	1-400
12	overzicht	proefsleuf met profiel op GRB	digitaal	1-400

Sleuvenlijst:

WERKPUT	Datum	lengte	oppervlakte (m²)	sporen	profielen
WP1	23/11/2021	48	97,50	1-9	P1
WP2	23/11/2021	46	98,50	10-19	

Profiellijst:

Profiel	Datum	Type onderzoek	Werkput	X	Y	hoogteligging maaiveld (mTAW)	diepte actuele grondwaterafdiepte (cm)	bovengrens zone tijdelijke grondwaterafdiepte	bovengrens zone redutiële zone	classificatie	interpretatie	fotonummer(s)	Plan
P001	23/11/21	proefsleuven	WP1	70852,53	212504,81	5,74	nvt	nvt	nvt	ns	X-Ap-Bs-C		

Profielbeschrijving

Profielnummer	Profiel	Aardkundige eenheid	begin diepte (cm)	eind diepte (cm)	benaming aardkundige eenheid	textuur	kleur	Vochtigheid	bodemstructuur	Opmerking	Stratificatie	fenomenen - processen	grensduidelijkheid ondergrens	grensregelmaticheid ondergrens	interpretatie	fotonummer(s)	Plan
P1	1	3	0	25	K	S	DGR	Vochtig	nvt	nee	nvt	nvt	Abrupt	Regelmatig	Grindlaag, parking		
P1	1	2	25	105	Ap	Z	DBR	Vochtig	nvt	ja	nvt	Abrupt	Regelmatig	Regelmatig	Verstoord		
P1	1	3	105	125	Bs	Z	OR	Vochtig	nvt	nee	ijzerinspoel	Geleidelijk	Onregelmatig	Onregelmatig	Ijzer insnoering		
P1	1	4	125	155	C	Z	BE	Vochtig	nvt	nee	nvt				Dekzand		

Fotolijst:

fotolijst				
map	datum	type	codering	onderwerp
methodologie	23/11/21	methodologie	2021K163_Brugge-Peterseliestraat_methodologie (1 tem 9)	aanleg sleuf
				inmeten sporen
				aanleg profiel
				registratie profiel
profiel	23/11/21	profiel	2021K163_Brugge-Peterseliestraat_P1 (1 tem 3)	profiel
sleuven	23/11/21	sleuvenoverzicht en sporen	2021K163_Brugge-Peterseliestraat_WP1-2 (1 tem 28)	overzicht sleuven en sporen
terrein	23/11/21	overzicht terrein	2021K163_Brugge-Peterseliestraat_toestand terrein (1 tem 4)	overzicht terrein en niet toegankelijke zones

